

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbeja vsak četrtik in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam poslati, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katal. Slovenskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvise za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Kaj gre ostalim po vojakih, ki so padli v vojni.

V Avstriji imamo zakon iz l. 1887., ki določa pokojnino za udove in otroke padlih vojakov. Ta zakon priznava pravico do pokojnine, če je vojak umrl v vojni ali pa zaradi vojne. Vseeno je, če je padel neposredno pred sovražnikom, ali pa, če je umrl za rano, ki jo je dobil v vojni, ali pa, če je nastala poškodba na drug način, samo, da jo je dobil v izvrševanju vojaške službe in brez lastne krivde, ali pa, če je bila smrt posledica na kakem službenem mestu ali v bolnišnici nalezene nalezljive bolezni, ali pa, če je bila smrt posledica mučnih vojnih opravil.

Pokojnine vdov.

Pokojnina je različne višine v prvih šestih mesecih po smrti in v naslednjem času. V prvih šestih mesecih je ravno tako visoka kakor vzdrževalnina, ki jo dobiva žena upoklicanca za časa vojne službe svojega moža; z drugimi besedami: šest mesecev se še po smrti plačuje vzdrževalnina, če jo je dobivala žena tudi že prej. Če pa ni dobivala žena prej vzdrževalnine, ker je imela sama svoj lastni zaslužek, potem more, četudi je zaslužek izgubila še-le po smrti svojega moža, tudi pozneje še prositi za vzdrževalnino in jo mora dobivati 6 mesecev po smrti svojega moža.

Vdovam, ki ne morejo zahtevati vzdrževalnine, se takoj po smrti moža začne izplačevati vdovska pokojnina. One vdove, ki morajo dobivati šest mesecev po smrti svojega moža še vzdrževalnino, dobivajo vdovsko pokojnino po preteku teh šestih mesecev.

Vdovska pokojnina je zelo nizka in znaša na mesec za vdovo vojaka brez sarže 9 K, za vdovo poddesetnika 12 K, desetnika (korporala) 15 K, četovodje 18 K, narednika z dnevno plačo do 70 vin. — 22 K 50 vin., narednika z višjo dnevno plačo 30 K, kadeta ali nadčolnarja 37 K 50 vin.

Veljajo samo prave sarže. Če je bil kdo n. pr. samo titularni desetik, sicer pa samo pešec ali nadomestni rezervnik, dobiva njegova vdova samo najnižjo pokojnino.

Dokler je vdova popolnoma nesposobna za služek in obenem brez sredstev, dobiva k pokojnini dodatek 8 K mesečno.

Zneski, ki smo jih navedli v gornji razpredelnici, niso navedeni v zakonu. Pokojnine temelje namreč na dveh zakonih: na zakonu z dne 27. aprila 1887 in zakonu z dne 19. marca 1907. Starejši zakon določa kot letne pokojnine zneske 24, 32, 40, 48, 60, 80 in 100 goldinarjev, novi zakon pa zvišuje te pokojnine na poldrugokratne zneske, torej na 72, 96, 120, 144, 180, 240 in 300 kron letno. Ker pa velja ta zakon tudi za vdove dalje služekih vojakov, ki so umrli v mirnem času, pa hoče vdovam vojnih žrtev določiti višje pokojnine, je v paragrafu 24. starejšega zakona določeno: „Vdove oseb, za katere je dokazano, da so padle pred sovražnikom ali umrle za dobljenimi ranami ali zaradi mučnih vojnih poslov, dobivajo k normalni letni pokojnini še 50%ni dodatek“. Prišteje se torej treba zneskom 72, 96, 120, 144, 180, 240 in 300 kron še polovico in potem se dobe v zgornji razpredelnici navedeni mesečni zneski vdovskih pokojnin.

Popolnoma vseeno je, ali ima vdova kake druge dohodke ali ne. Dobivati mora pokojnino tudi tedaj, če je bogata. Če žena ni dobivala vzdrževalnine, se jej prične izplačevati pokojnina prvi dan meseca, v katerem je umrl njen mož ali ga je smatrala vojaška oblast za mrtvega.

Vdova pa nima pravice do pokojnine, če zadnji čas, preden je odšel mož pod orožje, ni živela skupaj z njim (tudi če ni bila sodno ločena). Če pa dokaže, da ni ona kriva, da je prenehala zakonska skupnost z možem, pa dobiva pokojnino.

Nadalje vdova ne dobi pokojnine, če so se možu pred smrtjo ali po smrti dokazale take obdolžitve, da bi on sam, ako ne bi bil umrl, kljub svoji invalidnosti ne dobival pokojnine, to se pravi, če bi se možu dokazalo, da je zagrešil težek zločin.

Če se vdova vnovič omoži, seveda izgubi pokojnino; kot odpravnino pa dobi 20mesečni znesek pokojnine.

Pokojnine sirot.

Za pokojnine sirot velja tudi, da se otrokom v prvih šestih mesecih po očetovi smrti plačuje nadaljna vzdrževalnina, če so le dobivali za časa vojne službe očetove ali če bi se razmere otrok izpremenile v toliko (morda, če bi jih mati ne mogla vzdrževati več), da bi se tudi po očetovi smrti moglo prositi za vzdrževalnino. Če pa otroci ne dobivajo vzdrževalnine, potem dobivajo sirotinsko pokojnino (vzgojnino) od prvega dne onega meseca, ki sledi očetovi smrti.

Dočim dobivajo vzdrževalnino tudi nezakonski otroci, dobivajo vzgojnino samo zakonski in posinovljeni otroci. Za nezakonske otroke je torej poskrbljeno samo prvih šest mesecev po očetovi smrti.

Vzgojnina znaša samo 4 K mesečno za vsakega otroka, dokler ima mati pravico do pokojnine. Če mati umre ali če ne dobiva pokojnine zaradi kakšnega drugega vzroka (omožitev), znaša vzgojnina 6 kron mesečno. Sarža umrlega očeta je za višino vzgojnine brezpomembna. Vzgojnina se plačuje za dečke do končnega 16., za deklice pa samo do končnega 14. leta. Za otroke, ki obiskujejo učne zavode, pa se more vzgojnina plačevati do konca šolskega obiska in tudi vse do končnega 24. leta. Če se očetu tudi po smrti dokaže kako težko hudodelstvo, preneha tudi sirotinska pokojnina.

Najvišje svote.

Zakon določa, da pokojnina vdove in otrok skupaj ne sme znašati več nego 45 kron mesečno. Če bi zaradi večjega števila otrok znašala več, dobiva vdova sicer celo vdovsko pokojnino, pokojnine otrok se pa skrajšajo. Ako bi torej vdova narednika, ki dobiva 30 kron pokojnine, imela 6 otrok, bi ne dobival vsak otrok po 4 K, temveč samo po 2 K 50 vin. mesečno. Kakor hitro pa en otrok nima več pravice do vzgojnine, pa dobe ostali otroci več.

Prav tako določa zakon, da morejo dobivati sirote, katerih mati ne dobiva pokojnine, vse skupaj le 30 K mesečno. Če je torej po vojaku ostalo 6 otrok, ne dobiva vsak otrok po 6 K, temveč le po 5 K. Kakor hitro pa se za enega otroka ne plačuje več pokojnine, dobe ostali več.

Kaj gre drugim svojem.

Dočim določa zakon o vzdrževalnini razun žene in otrok, vzdrževalnino tudi še staršem, bratom in sestram, tistu in tašči, nezakonski materi in nezakonskim otrokom vojakovim, ne dobivajo svoji po vojakovi smrti nikakšne pokojnine. Če so dobivali vzdrževalnino, se jim vzdrževalnina plačuje tudi še 6 mesecev po smrti, potem pa ugasne vsa pravica. — Dočim je v zakonu o vzdrževalnini poskrbljeno tudi za slučaj, če se vojak pogreša, manjka ta beseda v zakonih o pokojnini. Vojaške oblasti pa hočejo, kakor je razvidno iz nekega odloka, izenačiti pogrešane z mrtvimi: torej skozi 6 mesecev o ugotovitvi, da se vojak pogreša, vzdrževalnina, potem pokojnina. Če na se vojak zopet pojavi, ko se že izplačuje pokojnina (na primer iz ujetništva, od koder ni mogel pisat domov) se mora seveda, ker je vzdrževalnina višja od pokojnine, doplačati, kar se je izplačalo premalo.

Kje se je treba prijaviti.

Onim, ki dobivajo vzdrževalnino, ni treba javiti oblastim smrti vojaka, ali, da ga pogrešajo. Oblast se prepriča že sama, kadar pride čas, da je treba namesto večje vzdrževalnine plačevati manjšo pokojnino. Če pa vojakovi svoji ne dobivajo vzdrževalnine, potem naj prijavijo svoje zahteve pri občinskem uradu, in če tam ne izda nič, pri okrajnem glavarstvu.

„Kdor moliti prav ne zna, naj na vojsko se poda“

Nevestino darilo rešilo ženina gotove smrti.

Četovodja 47. pešpolka Iv. K., doma od Sv. A.... v Slov. gor., piše iz bojišča svojemu prijatelju dne 25. novembra:

Dragi Jakob! Že dolgo sem nameraval Ti pisati, kako mi gre na bojnem polju. Se le danes, ko smo došli čez Karpate v ogrsko mesto E....., sem prišel do prilike, da primem zopet pero v roko. Od 26. avgusta pa do danes sem bil skoro neprestano v ognju. Rad bi Ti podrobno opisal vse dogodke in

krvave boje, katere je doživel pešpolk štev. 47. A, kakor mogoče sam veš, ne smemo vsega izdati. Se-le ko bo vojska končana, se bo razvozljala marsikatera tajnost o vojnih dogodkih, ko se bomo sešli mi stari prijatelji v domovini in si bomo pr. čaši vinčka pripovedovali zanimive dogodke. Le toliko Ti se-daj zaupam, da so že skoro vsi tisti moji vojni tovariši naše stotnije, ki smo skupaj odšli iz Maribora, mrtvi, ranjeni, bolni ali pa ujeti. Vendar nas je še precejšnje krdelec takih, ki smo vse vojne težave srečno prestali in že več stotin Rusov poslali na oni svet ali pa jih ujeli ter druge zopet napravili za boj nesposobne. Mi stari izgledamo, kakor puščavniki. Naši obrazi so zaraščenj, kakor jelšev grm, naša koža se po večini mnogo ne razlikuje od kože afrikanskih zamorcev. Kaj bi neki sedaj rekli moja ljuba mama, če bi me opazili. Prepričan sem, da bi si mislila, da je bil njih sin za časa vojske v družbi staroverskega Metuzalema. In kakšen obraz bi še le delala moja ljuba nevesta Trezika. Pisal pa sem ji že dvakrat, a ne dobim od nje nikakega odgovora. Ali se je mogoče v koga drugega zagledala? Pa to dvomim, ker vem, da je doma sedaj gotovo veliko pomanjkanje feist fantov. Povej Treziki, da se imam edino le njej in pa božji previdnosti zahvaliti, da sem še živ.

Kakor Ti je znano, sva bila s Treziko že 2-krat v cerkvi oklicana, a predno sva se mogla poročiti, me je cesar poklical nad Ruso, čes, pusti se-daj svoje Treziko in jaz Ti dam kot nevesto — puško, Trezika mi je za slovo dala molitveno knjigo „Življenja srečen pot“, ki so jo spisali nepozabni slovenski škof Anton Martin Slomšek. Ti sam veš, da jaz poprej nisem bil posebno pobožen človek. A moja nevesta me je tako prijazno prosila, naj vzamem molitvenik kot spomin na njo seboj na bojno polje, da ji nisem mogel odbiti prošnje. Ubogal sem jo in to je bila moja rešitev! Knjižico sem shranil v levi žep mojega telovnika in tako je knjižica čuvala moje srce. Ko smo dne 26. oktobra v Galiciji blizu Karpato bili v boju z Rusi, je prifrčala sovražna krogla, ter se zapičila naravnost v sredino molitvenika. Le predni del krogle je malo ranil moja prsa, a rana je bila prav malenkostna. Knjižica je zadržala sovražno kroglo tako srečno, da je ista izgubila svojo moč ter je običajna zapičena nekaj centimetrov nad mojim srcem. Rana mi je v enem tednu zacelila. Zdravniki mi je dal tako dober obliž, da sem se ves čas tudi kot ranjenec udeleževal najhujših bojev v prvi fronti. Povej tudi Treziki, da bom njej na veke hvaležen, da mi je podarila ono rešilno knjižico. A sedaj bom čisto drug človek. Tukaj v vojski pa sem prišel do trdnega prepričanja, da je nad nami res vsemogočni Bog, ki vodi našo usodo. „Kdor moliti prav ne zna, naj na vojsko se poda!“

Upam, da bo te vojske skoro že konec. Vas pa vse iskreno pozdravljam in ostajam do sv. denja Tvoj in Vas vseh stari prijatelj Ivan.

Slovenski Korošec v ruskem ujetništvu.

Gospa Tereza Linčnik v Celovcu je dobila od svojega moža, ki je služil pri 4. domobranskem polku, iz Barnaula, okraj Tomsk v Sibiriji, pismo, datirano z dne 26. oktobra 1914. Med drugim piše tudi to-le:

Sporočam Vam, da sem vojni ujetnik, in sicer v daljni Sibiriji. Ujeti smo bili že dne 31. avgusta in sicer ves sanitetni oddelek 1. bataljona ob enem z zdravniki in ranjenci vred. Ko so nas zajeli, smo morali s praznimi želodci po cele dni korakati, predno smo dobili kaj jedil. Potem smo se vozili 15 dni in 16 noči in nato še dve noči z ladjo, da smo dospeli do cilja v lepem Barnaulu. Med vožnjo smo dobivali vsak dan po 25 kopejk; gladu ravno nismo umrli, pa do sitega se tudi nismo najedli. Živeli smo in še živimo od čaja in kruha. Čaj dobivamo dvakrat na dan, zjutraj in zvečer, potem tri funte kruha in opoldne prazno juho, zelje, krompir in uku hano korenje in malo mesa. Čaj je brez ruma. Alkoholnih pijač še sploh nismo videli. Zima nam je prinesla snega in 18 stopinj mraza. Tukaj je nepri-jazno in je tudi zelo veliko bolnikov. Tudi jaz sem

Najnovejša poročila se nahajajo pred inserati.

že 24 dni v bolnišnici; bil sem se prehladil in dobil influenco. Nekaj dni je bilo hudo, sedaj sem pa že zopet zdrav in se mi godi prav dobro. V bolnišnici je vse polno nemških in avstrijskih vojakov. Sedaj smo samo radovedni, kako dolgo bo to še trajalo, in ali se vrne domov še to leto ali še le na vigo. Prav nič ne vemo, kako da stoji; res bridko je, živeti tako brezupno in brez denarja. Če se ne vrne do Božiča, želimo vam vsem vesele božične praznike. Moje misli so vedno pri Vas; vsako noč pa sanjam o Vas, obupati mi je. Pa v božjem imenu, če ostanem zdrav, se bomo v radosti in veselju zopet videli.

Navdušen slovenski mladenič.

Vojaški novinec Jožef Guček je postal svojim staršem v Novicerkvi pri Vojniku sledeče pismo, katero nam je poslala njegova sestra Marica Guček, po domače Jankova.

Dragi mi stariši! Srčna hvala Vam za poslano mi karto, ki sem jo z veseljem sprejel, posebno pa za škapulir sv. Frančiška in svetinjo Brezmadežne, za kar Vam bodi prisrčna hvala. Pisali ste tudi, da molijo na Rakovniku v zavodu oni nedolžni otročiči za mene. Jaz pa rečem: Bog usliši njih prošnjo in molitev! Veste, mamica in oče, zdi se mi sedaj, da me ne more zadeti nič hudega, ker imam na prsih sv. Frančiška, pod kapo pa svetinjo Brezmadežne, torej sem popolnoma izročen božjemu varstvu. Veste, ljubi stariši, prišlo je povelje, da kedor ima veselje, iti v Galicijo in je navdušen za boj, naj se oglasi. In res, izstopilo jih je mnogo in tudi jaz sem med njimi in ne bi bil, a moje navdušenje je veliko, ker za domovino svoje mlado življenje stavim, se mi pač zdi posebno častno. Veste, tisti, kateri so se uprli, jim pa pravijo, da so bojazljivi in še celo pljuvali so mnogi pred nje.

Mi slovenski fantje nimamo veliko marmaršev, ampak same vaje in se učimo streljati, da bomo kmalu izurjeni za bojišče. Za dan, kedaj da gremo, mi ni znano. Pač pa vem, da bom božične praznike že obhajal v vojni. Bog mi pomagaj, da bi bil zdrav in čvrst avstrijski vojak, za drugo mi ni mnogo kaj mar. Noge moje so res uboge, ker se močno potijo. Najslabše je v vojni, ako se vojak moker sezuje in zopet mokre cunje ali nogavice obuje. Na vojski nimamo kje posušiti svojih mokrih cunj, drugače kot pod seboj na postelji. Zdaj ležimo na parni in nas leži 400 vojakov skupaj. Veliko lažje tukaj pri vojakih zaspi in zopet vstanem, kakor poprej doma, in imam še večje navdušenje za vojsko. Zdi se mi, la nato deluje ono, kar ste mi poslali: škapulir sv. Frančiška in podoba Brezmadežne.

V sredo bom prejel sv. obhajilo in ob enem bomo tudi prisegli, da ostanemo zvesti Bogu, cesarju in domovini. Za domovino smo pripravljani tudi kri preliti.

Vaš Ivan.

Marija, upanje in pomoč vojakov.

Bilo je na bojnem polju nekega dne meseca oktobra. Zjutraj zgodaj smo dobili povelje, skuhati hitro zajutrek in iti nasproti sovražniku. Ravno, ko smo nastopali, predno smo odšli, me nagovori moj tovariš: „Ti, ali si se danes priporočil Mariji?“ Mislim sem si, kaj se ta človek drzne tudi v tako resnem trenutku norčevati. (Bil je ta mož eden izmed tistih, ki so se ob vsaki priliki norčevali iz molitve, cerkve, duhovnikov in iz vsake pobožnosti, tudi ni bil več let pri sv. maši in ni prejemal sv. zakramentov.)

Ker je bil njegov glas bolj prijazen, sem ga pogledal in mislil sem, kako mu naj odgovorim. Toda on me prehitel in reče: „Jaz sem se Mariji priporočil v varstvo in ji obljubil postaviti spomenik in ne bom nikdar pozabil na njo, če pridem še kedaj zdrav domov.“ Ganjen sem bil in solze so mi stopile v oči. Vzdihih sem: „O Marija, kako veliko milost si mi izprosila. Torej vendar k tebi, o Marija, se v veliki sili in nevarnosti vzdigajo naša srca! Odgovoril sem mu: „Veseli me, dragi prijatelj, da si se spomnil na Marijo, le njej se priporočaj in ona te ne bo zapustila in ti bo pomagala v največji nevarnosti.“

Pa še nekaj: Ko smo bili v bojni črti, krogle in šrapneli so leteli okrog glave, da je bilo groza. Čuti je bilo neprenehoma: O Marija, pomagaj nam! O Marija, varuj nas! Torej tudi tu, ko smo takorekoč gledali smrti v oči, si bila ti, o Marija, naša pomoč, naša varuhinja in naše zadnje upanje.

Naj slovensko ljudstvo tudi zna, kak duh večnoma navdaja slovenske vojake na bojnem polju in naj jih tem bolj izroča v Marijino varstvo! Ti pa, o Marija, bodi naša pomočnica in naša varuhinja, ti nas varuj, ti nas brani in vodi nas vojake na bojnem polju, pa tudi naše domače doma! Izprosi nam milost, da se kedaj sestanemo na tem svetu, če ne na tem, pa na onem svetu v nebesih! Črnovojniški ranjenec.

Poplačana usmiljenost.

Naslednje se je zgodilo med vojakmi, ki stoje v bojih proti Srbom: En mož je padel. Zapustil je vdovo in več otrok brez premoženja. Njegovi tovariši pri kompaniji, sami resni, dobri Hrvatje, so začeli med seboj nabirati za zapuščene sirote. Neki njihov podčastnik bi dal rad 1 krono, toda ni imel drobiža; samo en papirnat bankovec za 20 kron. Drug tovariš mu je hotel posoditi eno krono, kar je pa podčastnik odklonil, češ, da hoče darovati za sirote iz svojega.

S trudom je našel tovariša, ki mu je izmenjal dvajsetkronski bankovec, Eno krono je daroval za sirote, ostalih 19 kron je pa ta podčastnik shranil v vrečico, in jo obesil pod obleko okrog vratu. Ko je podčastnik malo minut pozneje odšel na svoje mesto, ga je zadela prva krogla, ki je priletela od sovražne strani. Toda glej: krogla je zadela v vrečico, v kateri je imel drobiž z 19 kronami. Vse krone, med njimi en petkronski tolar, so bile skrivljene, podčastniku pa se ni nič zgodilo. Kako je bil sedaj ta vrli mož vesel, da je iz usmiljenja zmenjal 20kronski bankovec. Vseh 19 kron hoče nesti domov kot spomin svojim otrokom. — Tako je Bog čudovito poplačal usmiljeno srce.

Smrt je stitila...

Alojzij Pogorelec, posestnik v Goriči vasi pri Ribnici na Kranjskem, ki je umrl vsled bolezni na bojišču, je postal, v slutnji, da ga čaka smrt, pred odhodom v boj svojemu bratrancu Antonu Pogorelcu, posestniku in kovaču v Goriči vasi, dopisnico s sledečo vsebino: Beljak, 12. nov. 1914. Dragi bratranec! Med tem, ko si ti lepo doma pri svojih dragih, se jaz z drugimi vred pripravljam, da odrinemo proti meji mrzle Rusije. Moral sem zapustiti milo ženo, prijazne otročičke, dobrega očeta, krasen dom in vse, pa iti v boj, kjer me čaka skoraj gotovo smrt. Nikdar več ne bom videl svojega rojstnega kraja, ne svojih dragih. Tolaži me le misel, da se tam gori nad zvezdami enkrat zopet snidem, če se tu ne bomo videli. Dragi moj! Če je Njegova volja, da se več ne vidimo, Te prosim, skrbti ti po možnosti za mojo ženo in otroke, ki ostanejo sirote brez očeta. Prepričan sem, da mi boš izpolnil to mojo, morebiti poslednjo željo in položi ta dar domovini na oltar. Na svidenje v ne-

Obisk matere na bojišču.

Nemški oficir, ki se nahaja na srbskem bojišču, opisuje v nekem pismu sledečo zanimivo dogodbo: Pri naši diviziji se je pojavila te dni nenadoma neka stara kmetica, ki je prišla iz Segedina, da bi videla svojega 18letnega sina, ki se nahaja kot prostovoljec pri nekem ogrskem pehotnem polku. Hotela mu je izročiti osebno zamsko perilo. Kmetica je bila na potu nešteto krat ustavljena, toda vedno so se dobili dobrosrčni ljudje, ki so ji pomagali naprej in ji pokazali pot. Ko je prispela končno k četam, je niso hoteli pustiti k njenemu sinu, dokler ni bila prošnja predložena divizionarju. Ginjen zaradi tako goreče materne ljubezni, je dal divizionar vojaka takoj poklicati, na kar se je odigral pred njimi krasen prizor snidenja. Hrabro mater so nato častniki bogato obdarili, na kar se je ona zadovoljna vrnila domov.

Desetleten deček na bojišču.

Neki stotnik, ki se je vrnil s severnega bojišča, je pripovedoval o sledečem gniljem dogodku. Junak dneva je bil desetleten deček, ki je v plohi krogel našim vojakom prinašal vode v okope ter nešteto krat prehodil z vojaškimi skledicami pot od vojne črte do bližnjega potoka, dokler ga ni zadela sovražna krogla. Stotnik je pripovedoval: Po neki za nas zmagoviti bitki so po noči iskali ranjenec na bojišču. Ko so bili pobrani že vsi ranjenci, je poslal sanitetni častnik še svojega psa na bojišče, da išče, če ne bi morda dobil še kakega ranjenca. Pes se je vrnil večkrat, ne da bi bil koga dobil, a pošiljali so ga zopet nazaj. Kar pa je začel glasno lajati, znamenje, da je pes nekaj dobil. Častnik je odšel za psom, ki je nestrpno silil dalje ter ga komaj dohajal. Tema je bila tako gosta, da se ni nič videlo. Hipoma je zaslišal častnik otroški klic na pomoč. Šel je v smeri, od koder je prihajal glas in prišel je do potoka, ob katerem je ležalo truplo. Bil je deček, napol onesveščen, ki je ležal tamkaj v mlaki svoje krvi. Ubožec se je tresel mraza. Častnik je nemudoma sleknil svoj plašč, zavil dečka vanj in ga prinesel na obvezovališče, kjer so ga med prvimi prinesli v operacijske prostore ter ga položili tamkaj na mizo. Deček bil je popolnoma onesveščen in bati se je bilo, da vsak čas ugasne njegovo življenje. Obleka je bila vsa prepojena s krvjo, a na trebuhu je imel težko rano, ki je močno krvavela. Zdravniki so izvršili težko operacijo in bilo je upanje, da rešijo mladega ranjenca. Trdno je zaspal, dihal mirno in lice mu je dobilo izraz prave otroške nežnosti. Po nekotiku urah se je prebudil. Ko se je popolnoma zavedel, so ga začeli zasliševati. Deček, po rodu Poljak, je govoril tiho, a razločno. Rekel je, da mu je ime Staša. Svojih staršev ni poznal. Stara mati mu je pripovedovala, da so se izselili v Ameriko, a sama so n: dosti brigala zanj. Ko so prišli vojaki v vas, jih je gledal in jim prinašal vode, oni so se pa pogovarjali z njim. In tako je odšel z njimi na bojišče. Ko so napravili okope, je tudi ostal v njih bližini, in posebno mu je ugajalo, ko so začeli streljati. Pomignil mu je nato neki vojak, ki ga je mučila žeja in ga je prosil, da mu prinese vode. Vzel je posodo, stekel k potoku in prinesel vode. Potem so ga prosili tudi drugi vojaki in bil je ponosen, da je mogel napraviti vojakom kako uslugo. Gromenja topov se ni bal. Toda nenadoma ga je zadela krogla. Kaj se je zgodilo pozneje, ni vedel več. — Ležal je na slami in bistro gledal okoli sebe. V tem pa je prišel v sobo pes, ki je dobil dečka, ko je ležal ob potoku. Šel je naravnost k dečku in deček ga je stisnil k sebi. Bila sta takoj najboljša prijatelja in sta bila tudi pozneje vedno skupaj. Zdravnik, ki je zdravil dečka, mu je nekoč pomignil z rokami v slovo. Dečku se je storilo milo in skoro jokaje je vprašal: „Pa me vendar ne mislite nagnati?“ — „Ne, ostaneš pri nas ter dobiš sabljo in konja!“ — „Kajne, sivca?“ je veselo

vskliknil deček in oči so se mu radosti zasvetile. — Zdravniki so hrabrega dečka posinovili ter zbrali svoto denarja, ki naj bi služila za začetek dečkove vzgoje.

Velikodušen ruski častnik.

V krvavi bitki pri Ravaruski je obležal na bojišču težko ranjen pešec 24. avstrijskega domob. pešpolka. Z največjim naporom svojih moči se je še privlekel do nekega grmovja in je tamkaj utrujen zaspal, zakopavši pod svojo glavo denar, ki ga je imeli pri sebi, 75 K. Naenkrat ga je nekdo stresel, da se je prebudil. Zagledal je pred seboj kozaka, ki mu je že izpraznil žepe in vzel tudi zakopani denar. Ranjenec se je branil in začela sta se rovati. Hrup je priključal ruskega kozaka častnika, ki je vprašal, za kaj da gre. Častnik je kmalu spoznal položaj in je odločno pozval kozaka, naj vrne ranjencu, kar mu je vzel. Ker pa kozak ni hotel ubogati, je častnik, ne da bi rekel še kako besedo, potegnil svojo pištolo, ustrelil kozaka in lastnorodno nato izročil ranjencu, kar mu je odvzel poprej kozak. Kmalu nato, ko so se Rusi umaknili, so našli naši sanitetni vojniki ranjenca in ga odnesli na obvezovališče. Prepričan je bil pozneje na Dunaj v bolnico, kjer je povedal svoj dogodek zdravnikom in strežnicam.

O, ti „kozaki“!

„Gazeta Opolska“ poroča zanimiv dogodek: V Gnezdnu se je oni dan raznesla vznemirljiva govorica, da so v Zelaskem gozdu, oddaljenem nekaj kilometrov, kozaki. Čisto naravno bi od tam vsak hip pridrevi lahko v mesto. A ura je minila za uro, pa kozakov le še ni bilo videti, in tako se je vračal pogum in zaupanje. S tistimi „kozaki“ pa je bilo takole: Revna deklica je nabirala v gozdu jurčke (gobe), zaslužila je logar in ker ni imela dovoljenja, jo je hotel iz gozda izgnati v jeziku, deklici nerazumljivem. Deklica je prosila poljsko: „O gospod, ko je tukaj toliko kozakov!“ (gob). Nemški uradnik, ki ni znal imena gob v poljskem jeziku, se je ustrašil besede „kozak“ in izgnal nemudoma. Deklica pa je dalje v božjem miru nabirala „kozake“ in polnila košaro. Uradno poizvedovanje po kozakih pa je bilo popolnoma brezuspešno.

Gniliv prizor s francoskega bojišča.

Berolinski listi prinašajo pismo z bojišča, v katerem piše neki nemški vojak sledeče: 19. novembra 1914. Danes so podali naši ljudje 11. kompanije Francozom roke. Ležali smo namreč komaj 30 m proč od francoske postojanke, klicali smo si na obeh straneh. Naenkrat je zaklical neki Francoz, naj nehamo streljati, da bomo skupno pokopali tri mrtve Nemce, ki so ležali v prostoru med nami. Prenehali smo s streljanjem. Deset francoskih vojakov, med njimi 1 častnik, je odložilo orožje; na naši strani isto število. Podali smo si roke, zagreblili mrljice in si izmenjali smodke, cigarete in časopise. Pogovorili smo se o tem in onem. Francozi so rekli, da ne bodo streljali več, če tudi mi ne bomo. Podali smo si roke, prijeli zopet za orožje in se splazili v jarke.

Nemci in Francozi skupno obhajajo god.

Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je govoril pred nekaterimi dnevi v klubu svoje stranke in je pripovedoval o nekaterih zanimivih rečeh, ki jih je izvedel v nemškem glavnem stanu. Tisza je govoril o nepreračunljivem razpoloženju razburkljivih Francozov, katero posebno potrjuje naslednji dogodek:

Bilo je v gorovju Argonen po nekem zelo vročem boju. Ko se je približala noč, se je, kakor po navadi, ogenj tam in tukaj ustavil. Med „tam“ in „tukaj“ ni posebnih velike razdalje. Sovražni okopi so oddaljeni drug od drugega le kakih 80 korakov. Kar naenkrat so iz nemškega okopa dvignili v zrak neko tablo ter Francoze opozorili na njo s klici. Na tabli so bile zapisane te-le besede:

„Naš polkovnik ima danes svoj god. Mi svoje ga poveljnika zelo ljubimo in bi radi slavili njegov imendan. Radi tega prosimo za premirje do prihodnjega dne.“

Kmalu nato se je prikazala tudi v francoskem okopu tabla z napisom:

„Premirje do jutranje zore dovoljeno.“

V nemškem okopu se je začelo veselo življenje. Pesmi so donele, praznile se vinske steklenice, govorili so glasili, korajžni vojaki so klicali: „Hura!“ ter ploskali z rokami. Razpoloženje je bilo izborna.

Kar naenkrat pa je nekdo na robu nemškega okopa zaklical: „Halo, halo!“ Nemci so radovedno pogledali iz okopov in v splošno začudenje so opazili Francoze, ki so gledali v okop. Prišli so, da bi slavili z Nemci vred polkovnikovo godovanje. A Francozi niso prišli praznih rok. Prinesli so seboj šumeča francoska vina, smodke in kavo. Nemci so Francoze sprejeli s tovariškimi čutili in izvanredno prijaznostjo. Povabili so jih, naj pridejo v nemški okop. Francoze so Nemci posadili ob mizah na častna mesta. Oboji so bili celo noč med seboj prav židane volje. Se-le, ko je napočila jutranja zora, so se ločili.

Premirje je bilo pri kraju. Francozi so se dvignili. Isto so storili tudi Nemci. Drug drugemu so se priklonili ter se s prijaznimi besedami razšli. Francozi so se poizgubili v svoje okope in čez 5 minut se je boj zopet znova pričel.

Torej tudi ljubeznjivi in uljudni znajo biti Francozi in Nemci med seboj.